

مولع :مراهچ لصف هزوح هقباس رد هیاپ

- هزوح هقباس رد تایضایر
- ربج ملع و یلح همّالغ

هزوح هق باس رد تايضاي

هك ماهتفگ رركم نم .دنراد يقباوس هچ ام گرزب ءاملع هك دىنبب تايضاي نيمه دوخ رد تسرا دعاوق ،يلح همالعباتك نىرخآلا و .دناهتفرگ هلصاف نآ زا اههزوح ريخا نورق رد هنافساتم [1].

دعاوق باتك فىلأت خيرات هنىمز رد لاوقا [1]

.تسرا فالخا دعاوق فىرش باتك فىلات نامز دروم رد

۱. ۶۹۹ لاس

دراد نىققحمالا رخف دوخ دنزرف هب هك ىتىصو نمض رد دعاوق فىرش باتك ناىاپ رد دوخ همالعباتك زا ممش ههد يادتبا رد و يگللس هاجنپ ندرپ ناىاپ هب زا سپ ار باتك نيا هك دنك ىم حىرصت :تسرا هدىمن فىلأت شيوخ كرابم تايح

هٔىصو

هٔبجي ام ىلإ كدشرا و ،هتمزالم و ريخالا لعفل كقفو و ،هتعاط ىلع ىلاعت هٔللا كناعأ - ينب اي ملعا هب رقت ام لكب كايح و ،نيرادل ياف كدعسا و ،هآنمتت و ريخالا نم هلمأت ام كعلب و ،هاضري و بابسا كقزر و ،تاحالصلاب كالمعأ متخ و ،ديغرلا شيعلا و ديعسلا رمعلا ياف كل دم و ،نيرعلا دق يني - رورشلا كنع عفد و ،روحم لك هٔللا كاقو و ،تاكربلا مئاطع نم كيلىل ضافأ و ،تاداعسلا طافلأب مالسلإا عئارش دعاوق هيف كل تنبي و ،ماكحألا يوافب بل باتكلا اذه ياف كل تصخل نم تغلب نأ دعب كلذ و ،دادسلا قيرط و داشرلا جهن هيف كل تحضوأ و ،هزرح تارابع و هرصتخم هلا و هيلع هٔللا ىلصا اياربلا ديس مكح دق و ،نيئسلا رشع ياف تلخد و نيئسمخلا رمعلا (714 ص ۳، ج ۳، مالحالا دعاوق).ايمانملا كارتعا أدبم اهأب

باتك رد ناشيا دوخ حىرصت هب انب) ۶۴۸ لاس رد ىلح همالعباتك بانج دلوت نامز هب تيانع اب نامز نيا بىترت)هئامتس و نيغبرا و نامث هئس ناضمر رهش نم نورشعلا و عساتلا دلوملا و :شيوخ ىلاجر دشاب ىم ىرمق ىرجه ۶۹۹ لاس ،(۱۵۹ ص ،لاوقالا ةصالخ

۲. ۶۹۲ اى ۶۹۳ لاس

نيا رد .تسرا هتخادرپ دوخ بتك ركذ هب زين لاوقالا ةصالخ بىترت ،دوخ ىلاجر باتك رد ناشيا مان ىفلتخم ياه باتك زا ،تسرا ىرجه (۶۹۲ خسن زا ىخرب قبطو) ۶۹۳ لاس نآ فىلأت نامز هك باتك :تسرا هلمج نيا زا زين دعاوق هك دنرب ىم

رهطم نب ىلع نب فسوي نب نسحلا

و ادلوم يلىلحلا روصنم وبأ - ءارلا و ،هئدشملا ءاهلا و ،همععمل ريغ ءاطلا و هومضملا ميملاب - :بتك هل - باتكلا اذه فنصم ،انكسم

ي ف ني م لس م لا به ا ذ م ع ي م ج ه ي ف ان ر ك ذ ، ه ل ث م ل م ع ي م ل : ب ه ذ م ل ا ق ي ق ح ت ي ف ب ل ط م ل ا ي ه ت ن م ب ا ت ك ه ن م ان ل م ع ، ي ل ا ع ت ة ل ل ا ء ا ش ن ا م ت ي ، ه ي ف ان ف ل ا خ ن م ج ح ل ا ط ب ا د ع ب ؛ ه د ق ت ع ن ا م ان ج ج ر و ، ه ق ف ل ا ع ب س - ة ئ ا م ت س و ن ي ع س ت و ث ا ل ث ة ن س ر خ آ ل ع ي ب ر ر ه ش و ه و - خ ي ر ا ت ل ا ا ذ ه ي ل ا (١٥٨ ص) . م ا ر ح ل و ل ا ل ح ل ا ة ف ر ع م ي ف م ا ك ح ا ل ا د ع ا و ق ب ا ت ك ... (١٥٥ ص ، ل ا و ق ا ل ا ة ص ا ل خ ب ي ت ر ت) . ت ا د ل ج م

ن ا : د ي ا م ر ف ي م ه ن و گ ن ا ن آ خ ي ر ا ت و ب ا ت ك ف ي ل ا ت ه ج و د ر و م ر د م ا ث ل ل ف ش ك ف ي ر ش ب ا ت ك ب ح ا ص و ل و ق ع م ل ي ص ح ت ه ب ل ا غ ت ش ا ز ا س پ و ا د و خ ر ا ه ظ ا ه ب ا ن ب و ن ي ق ق ح م ل ا ر خ ف ت س ا و خ ر د ه ب ب ا ت ك : ت س ا ه د ش ف ي ل ا ت ل و ق ن م

ت ا ر ق و ، ل و ق ن م ل و ل و ق ع م ل ا ي ف - ح و ر ة ل ل ا س د ق - ي د ل ا و ي ل ع ت ل غ ت ش ا ا م ل : م ا ل س ا ل ا ر خ ف ل ا ق ، ه ق ئ ا ق ح و ه ر ا ر س ا ل ا ع م ا ج ، ه ق ف ل ا ي ف ا ب ا ت ك ل م ع ي ن ا ه ن م ت س م ت ل ا ، ا ن ب ا ح ص ا ب ت ك ن م ا ر ي ث ك ، م ك ح ل ن م ا ه م ز ل ي ا م ي ل ا ة د ع ا ق ل ك د ن ع ر ي ش ي ن ا و ، ن ا ه ر ب ل و ن ي ل و ص ا ل ا ي م ل ع ي ل ع ه ل ئ ا س م ي ن ت ب ي ه ي ب ن ت ل ، ا ه ا و ح ف و ي ر خ ا ة د ع ا ق ي ل ع ص ن ن م م ز ل ا م و ، ا ه ا و ت ف و ه د ق ت ع م ك ل ذ ل ب ق ر ك ذ د ق ن ا ك ن ا و ن ي د ل ق م ل ل ا ه ج ل ن م ر ي ث ك ن ظ ي د ق ف ، م ا ر ح ل و ل ا ل ح ل ا ئ د ا ب م د ع ا و ق و ، م ا ك ح ا ل ا ل و ص ا ي ل ع د ه ت ج م ل ا د ي ج ل ا ر ع ر ش ل ل ل ي و : ل ي ق ا م ك ، ا د ح ا و ا ف ر ح ه م ا ل ك ن م ا و م ه ف ي م ل م ة ن ا ا و م ل ع ي م ل و ، ه ي ف م a ك ح a ل a ض ق ا ن ت ي ه ت ن ا ، ء و س ل ا ة و ر ن م

ه د ش ف ي ل ا ت ٦٩٢ ا ي ٦٩٣ ل ا س ر د ب ا ت ك ه ك ت س ا ل و ق ع م ا ي آ ٦٨٢ ل ا س ر د ر خ ف ب ا ن ج د ل و ت ه ب ت ي ا ن ع ا ب : د ه د ي م خ س ا پ ن ا ش ي ا ؟ د ش ا ب

ف ي ن ص ت س ا م ت ل و ، ل و ق ن م ل و ل و ق ع م ل ا ي ف ب ا ت ك ل ا ا ذ ه ف ي ن ص ت ل ب ق ه ل ا غ ت ش ا د ع ب ت س ي د ق و **ب ا ت ك ل ا ف ن ن ص م ل ا د ع د ق و** ، ة ئ ا م ت س و ن ي ن ا م ث و ن ي ت ن ث ا ة ن س د ل و ة ن ا ل ، ا ذ ك و ا ذ ك ه ت ف ص ب ا ت ك **و ن ي ع س ت و ث ا ل ث ة ن س ة ن ا و** ، ا ه ل ة د ع خ ي ر ا ت ر ك ذ و ، **ة ص ا ل خ ل ا ي ف ه ت ا ف ن ص م ي ف** م ا م ت ا د ن ع ر م ع ل ن م ه ل ن ا ك ف ، **ن ي ع س ت و ن ي ت ن ث ا ة ن س خ س ن ل ا ض ع ب ي ف و** ، **ة ئ ا م ت س** . ا ش ي ن م ه ي ت و ي ة ل ل د ي ب ل ض ف ل ا ن ك ل و ، ه ل ب ق ا م ع ا ل ض ف ، ل ق ا و ا ، ر ش ع و ا ، ة ر ش ع ي د ح ا B ا T ك ل

ي ف ت ع ر ش و ، ة ن س ة ر ش ع ث ا ل ث ل م ك ا م ل و ا ه ل و ق ن م و ا ه ل و ق ع م م و ل ع ل ا ل ي ص ح ت ن م ت غ ر ف د ق و ل م ك ا M ل و ص ي خ ل ت ل ا ح ر ش م ه ف ي ل ع ص ي ر ح ل ا ة ي ن م ت ف ن ن ص و ، ة ر ش ع ي د ح ا ل M ك ا M ل و ف ي ن ص ت ل ا ، ش ا و ح و ح و ر ش و ن و ت م ن م ة ر ش ع ي ل ع ف ي ن ي ا م ي B ت K ن م ه ل B ق ت ل م ع T ن K د ق و ، ة ن س ة ر ش ع ع س ت ة ي ر ش ل ل ل و ص ا ي ف ة ي ر ب ل ا د و خ ل و ، ن ي D ل ا ل و ص a ي ف ة D ب ز ل a و ، ا ه ع B ا و T و ة G a ل B ل a ي ف ص ي خ L T ل a K ن ي N س R ش ع N B a ن a و S و R D ل a ن م ي Q ل a T ن K و . ة ي F س N ل a D ئ a Q ع H ر ش Y ش a و ، F ش a K l a و ، a ه C و R ش و ، ه ل و ط م و ه ر ص T خ م ، ي ن ا ز a T F T l l ص ي خ L T ل a ي H ر ش

م ا ن ق ا ح ل ا ل ا م T ح a ؛ ت س a ل م a T ل B a ق ه K د ن ي ا م ر ف ي م ح ر ط م ز ي ن ا ر ي ر گ ي د ل a م T ح a ن ا ي ا P ر د ن ا ش ي a ن ي N س D ع B ة ص a ل خ l a ي ف a M B B a T K l a M س a Q a ح l l a ل a M T ح a ع M ا ذ ه : ة ص a ل خ B a T K ف ي L a T ز a S P B a T K (١١٢-١١١ ص ، ج ١ ، م a ث L l a F ش K) ا ه F ي L a T ن م

ا ه ي F B T K l a ه ذ ه و : د و ش ي م T ي و Q T B T K ن ي و ا ن ع R ك ذ N ا ي a P ر D ه ص a ل X ر D ه م a ل C a B ل a M T ح a ن ي (١٥٩ ص ، ل و ق a l a ة ص a ل X B ي T ر T) ه م a M T ا ي ل a ع T ة L l a ن م و ج R ن ، M T ي M ل R ي ث K

ه D ر K ن a و N ع ٦٩٣ ا ي ٦٩٢ ل a S a R B a T K ف ي L a T خ ي ر a T ، ل a و Q a l a ة ص a ل X ه B D a N T س a B ا ر ه a ط Z ي N ع ي R ذ l a : ت س a

م ا ر ح ل و ل a ل ح ل a ل ئ a س M ي ف M a K ح a L a D ع a و Q : 930

ا ه ي L ع F ن ص M l a ر ص ع ه X س ن ، ة ر و ه ش M l a ة L و a D T M l a B T K ن م ي ه و ٧٢٦ ي F و T M l a ي L ح l a ة M a ل L l و ي ش a و ح l a و ة Q ي L ع L T l a T ر M د Q و ٧٢٥ ي F ي L M a ع l a M ي ه a R B ا N B ر ص a N B ن ي S ح l a ه a ن ا ؛ ه ئ a ه a ن ا N ل ي Q و ة M a R K l a ح a T F M و M a ث L l a F ش K و D ص a Q M l a ع M a J L ث M ، ه L ح M ي F L K ه ي L ع R ي ث K l a ح و R ش l a

سامتلاب ماکحألا دعاوق نیب و هاواتف هیف صخل هقفلایف ،نیتس و ؤئامتس دعاوقلا لئاسم ددع لاسرإب لصفتملا ءالآلا فدارت و ءامعنلا غباوس یلع هلل دمحلل]:هلوا .نقققحملا رخف هدلو 692 و 693 یف هنم غرف دق و ،روکذمل هدلو یلإ ؤطوس بم ؤیصوت هتمتخ یف و [...]ءایبنألا اضر دمحم خیشللا نب یلع خیشللا ؤانخ یف دوجوم هخسن و ماثللل فشک یف هرکذامک ءاطغلل فشاک ،

عبط ،نیتسلل رشح یف لخد و نیسمخ رمعلل نم غلب نأ دعب همتأ هنإ :هرخآ یف لاق نب نیدللا رخف دنن دجوی و ۱۳۲۹ یف ؤففان یشاوح عم ربیک یلحر عطقب اهنم و ۱۲۷۲ یف اهنم ارارک یلإ ؤعیرذلا).یلحلل ؤمالعلل ؤزاج اهلل و ۷۲۴ اهتباتک یور ،هخسن اضیأ نارهل یف نیدللا دجم (۱۷۷-۱۷۶ ص ؛ ۱۷ ج ؛ ؤعیشللا فیناصت

هدرک دراو لاکشا گرزباقآ رب ،دعاوق باتک یاهتنا رد همالع بانج تیصو هب داننسا اب زین یخراب دنن:

یلل یلاعت ؤللل کناعأ ینب ای ملعا :هلوقب هدلو اه یصوی ؤمالعلل ؤمقی ؤیصو باتکلا رخآ یف و مالسلل ؤئارش دعاوق کل تنییب و ،ماکحالا یواتف بل باتکلا اذه یف کل تصخل دق .. هتعاظ نا دعب کلذ و ،دادسلل قیرط و داشرلا جهن هیف کل تحضوا و ،ررحم تارابع و ؤرصتخم طافلأب کارتعا أدبم اهنأب ایاربلل دیس مکح دق و ،نیتسلل ؤرشل یف تلخد و نیسمخلل ،رمعلل نم تغلب .. ایانملا

و ،ه 700 و 699 ماع هنن زواجت و ،ه 698 ماع نیسمخلل غلب دقف ،ه 648 ماع دیللوم نم ؤمالعلل نا امب و ؤرکذت).ماتب سیل ه 692 و 693 ماع دعاوقلا فلأ هنأ نم زیجملل انخیش هرکذام نا ملعی کلذب (۲۵۴ ص ؛ 1 ج ؛ نایعالل

هنوگ نیابلطم ود نیب ناوت یم ،تسا هدش ناوئع غارف هملکأحیرص نأ رد هک ؤعیرذلا مالک زا غراف کیدزن یط رد نأ لیمکت اما تسا هدوب نأ زا لبق ای و ۶۹۲ لاس زا تباتک یادتبا خیرات هک درک عمج دشاب یم ۶۹۹ لاس ینعی لاس هد هب .

۷۲۰ لاس ۳.

هنوگ نیایکرک ققحم موحرمدادرگاش زا یخراب زاماملعلل ضایر رد ،هاگدید و نیابلباقم هطقن رد دنن ایم ۷۲۰ لاس هب و لاس هد یط رد ار دعاوق فیلأت هک تسا هدش لقن

مهنم و :خیشملا یماسأ رکذل ؤلومعملل هتلاسر یف یکرکلا یلع خیشللا ؤذمالت ضعب لاق و ،یلحلل رهطملا نب فسوی نب نسحلل نیدللا لامج ؤمالعلل ماغرضلل دسالل و ماقمقلل رحبلل خیشللا دعاوقلا باتک اهنم ،نیتئاملل یلع فیئت یئلل ؤنسلل تافلؤلمل و ؤریتکلا فیناصلتلا بحاص ؤیاهن و مالکلا ملعی مارملل ؤیاهن و ؤیاهنلل و بلطملا یهتنم و فلتمل و ریرتلا و داشرالل و ملعی لا لوصولل بیذهت و یداهلل و نیدشرتسملل جهن و قحلل جهن و لوصولل ملعی لا لوصولل ؤنس نینس رشح یف اهفلأ دعاوقلا هفیناصلت دوجأ و ،حالصلل جاهنم و داقتعالل بجاو و لوصولل -۳۶۳ ص ؛ 1 ج ؛ ءالضفلل ضایح و ءاملعلل ضایر).یهتنا -دادغبب هسردب لغتشا و ؤئامعبس و نیرشح (۳۶۴

دردان رواب ار یبلطم نینچ اما دوخ ناشی

فیلأت ناک و ،ءئامعبس و نیرشح و تس ؤنس ؤمالعلل ؤافو نالفل الوأام :رطن همالک یف :لوقأ و (۳۶۴ ص ،نامه) ... دعاوقلا

ی درج و رب ه لال ت ی آ مو حرم ه نا خ بات ک رد دو جوم ی ط خ ه خ س ن رد ن ی ن چ م ه و دو جوم ع ب ط رد ف لوم ت رابع ه ک ت سا ب ی ج ع) ت سا ه دش ه م ح رت ز ی ن ش خ ب ن ی ا ، ی س راف نا ب ز ه ب بات ک ه م ح رت رد ا م ا دراد ط ق س ی ر ج ه ۷۲۰ لاس رد ی گ لاس ه د ن س رد» ه ک ت سا ه دش ه م ح رت ه نو گ ن ی ا ، بات ک ن ی ا رد ال اب ه ر ق ف : (ه م ا ل ع با ن ج ن س ه ن و ت سا ف ی ل ا ت نا م ز ل و ط ، لاس ه د ز ا دو ص ق م ه ک ن آ ل ا ح و ! «ه د ر ک ف ی ل ا ت

ه ب ا ن ب و ت سا ه ت ش ذ گ رد 726 لاس رد ه م ا ل ع ، ا ر ی ز ت س ی ن ر ط ن ز ا ن و ر ی ب ل ض ا ف ن ی ا م ا ل ک ، د ی و گ ف ل و م ف ی ل ا ت ز ا نا م ز ه ج و د ش ا ب ه ت ش و ن ش ت ل ح ر ز ا ش ی پ لاس ش ش ا ر د ع ا و ق با ت ک ی ت س ی ا ب و ا ه ت ش و ن ض ا ی ر ه م ح رت) . د ش ا ب ه د ر ک س ی ر د ت ، ه د و ب د ا د غ ب رد ه ک ی ض ر ف ر ب ، د ا د غ ب رد ا ت ه ت ف ا ی ت غ ا ر ف ن آ (۴۹۹ ص ۱ ، ج ۱ ، ا م ا ل ع ل

ی ا ر ب ی ی ا ج ر گ ی د د ش ا ب ف ی ل ا ت ی ا د ت با ه ن و ن ا ی ا پ نا م ز ، ۷۲۰ لاس ز ا دو ص ق م ر گ ا د س ر ی م ر ط ن ه ب . د ن ا م ی م ن ی ق ا ب د ا د غ ب رد ت ن و ک س دروم رد م ا ه با ز ا ر ی غ ض ا ی ر ب ح ا ص ل ا ک ش ا

د ن ک ی م نا و ن ع ۶۹۹ لاس نا م ه ا ر با ت ک ف ی ل ا ت نا م ز ، ل م آ ل ا ل م ا ر ب ز ی ن دو خ ه ق ی ل ع ت رد ی د ن ف ا مو ح ر م :

و ، ةئامتس و نیعست و عست ةنس ناضمر رهش عسات ةلیل هفیلالت نم غرف (مككحألا دعاوق باتك) ی ف ةجحلای ذ نم رشع عبار ةلیل ه ن م ف ل و م ل ا غ ا ر ف ن ا ه ت ذ م ا ل ت ض ع ب ط خ ب ه ن م ة خ س ن ر خ آ ی ف ت ی ا ر (۱۲۷ ص ؛ ل م آ ل ا ل م ا ة ق ی ل ع ت) . ة ر و ک ذ م ل ا ة ن س ل ا

د ر گ ا ش م ا ل ک ر ب ، با ت ک ن ا ی ا پ رد ه م ا ل ع با ن ج ت ی ص و ه ب د ا ن ت سا ا ب ز ی ن ن ی م ا ن س ح م د ی س مو ح ر م : د ن ک ی م د ر ا و ل ا ک ش ا ی ک ر ک ق ق ح م

6600 ه ل ئ ا س م ی ش ا و ح ل ا و ح و ر ش ل ا ر ی ث ك ن ا د ل ج م ا ر ح ل ا و ل ا ل ح ل ا ة ف ر ع م ی ف م ا ك ك ح أ ل ا د ع ا و ق (۱۳) غ ر ف و ن ی ن س ر ش ع ی ف ه ف ل ا ه ف ی ن ا ص ت دو ج ا ه ن ا ی س ل ج م ل ا ذ ی م ا ل ت ض ع ب ن ع ض ا ی ر ل ا ی ف . ة ل ا س م ا م د ع ا و ق ل ا ر خ آ ی ف ت ی ل ا ه د ل و ل ة م ا ل ع ل ا ة ی ص و ی ف و . ی ه ت ن ا د ا د غ ب ب ه س ر د ب ل غ ت ش ا و 720 ة ن س ه ن م ه ن م غ ا ر ف ل ا د ن ع ه ر م ع ن و ك ی ف ن ی ت س ل ا ر ش ع ی ف ل خ د و ن ی س م خ ل ا غ ل ب ن ا د ع ب ه ن م غ ر ف ه ن ا ی ل ع ل د ی ؛ ة ع ی ش ل ا ن ا ی ع ا) ۷۲۰ ة ن س ال ۶۹۹ ة ن س ه ف ی ل ا ت ن م ه غ ا ر ف ن ا ك 648 ة ن س ه ت د ا ل و ت ن ا ك ا ذ ا ف ة ن س 51 (۴۰۴ ص ؛ ج ۵

ربج ملع و یلح همالع

ملع نیا مسایند لک رد نآلا، دوب هتشدگ [1] ربح ملع شیدایی پ زانرق دنج یلح همالع نامز. تساهنوگنیا دینک هعجارم اچک ره، دندنادی ار نآ همه و تسای برع نآ مسای نعی، تساه «Algebra» موس نرق اهنیا، تساه دوب یناجزوب و یمزراوخ یارب، هدوب مالسا زان دعب ربح ملع شود و شیدایی [2] دشابیم شدعب یارب همالع، دش عورش.

لح اهنیا: دنیوگیم هک دسریم یلئاسم هب تالماعم رد نیگنس یهقف نتم رد و دعاوق رد یلح همالع و متسه دل ب مه همالعم ینعی؟ تساه انعم هچ هب همالع هم لک نیا، [3] ةلباقم ل و ربح لابل دوشیم نم رگا، درک هدافتسا هقف رد ملع نیا زان دیا ب هک میوگیم مدوخ بطاخم هب هک منادی تسرد ار نآ مه [4]. دیامرفب میوگیم هابتشا.

هب («یدنبهتسکش» و «هدشهتسکش یاههکت یزاسیکی» یانعم هب ربح لابل برع هزاو ماو) ربح [1] رد ربح، تساه تاضای یاههخاش نیرتعیسو زان یکی، زیلانآ و هسدنه، دادعا هیرطن هارمه ابیرقت هک تسینامسیر و؛ دزادرب یم تاضای یاهدامن نیا هعلاطم هب دوخ تلح نیرتیمومع یتامدقم تالداعم لح لثم یدایز ثحابم لماش هخاش نیا، دنک یم هچراپکی مه اب ار تاضای مامت ربح ار ربح رت یتامدقم یاه شخب، تساه انادی و اههقلح، اههورگ نوچ ییاهدیجرت هعلاطم ات بلغا یتامدقم ربح، دنانوخ یم نردم ربح ای درجم ربح ار نآ نردم یاه شخب و؛ دنامن یم یتامدقم و یکشزپ نوچ یرگید یدربراک مولع هوالع هب یسدنهم ای مولع، تاضای هعلاطم مهم شخب طسوت آتدمع هک تساه تفرشیپ تاضای یلصا یاه هخاش زان یکی درجم ربح، دشاب یم داصتقا، دوش یم هعلاطم یا هفرح نانادیضای.

نوچ ییاهدیجرت زان باسح فالخر ربح رد، دنا توافتم دیجرت زان هدافتسا رد باسح اب یتامدقم ربح یم هدافتسا، دنا فلتم ریذاقم ندرک رایخا هب زاجم هک یریذاقم ای لوهجم دادعا یارب ییاهدامن $x = 3$ رادقم یعمج یاه سوکعم لامعا اب اما، تساه مولع دامن x دامن، $x + 2 = 5$ رد لاثم ناونع هب ددرگ، تساه آلخ رد رون تعرس تبات c دامن و، دنا ریغتم m و E دامن، $E = mc^2$ رد، دوش یم ادیپ نآ یارب زان رت حضاو و رت هداس رایسب هک دنک یم هئارا تالداعم لح و اهلومرف ننتشون یارب ییاه شور ربح، دنتشون یم اهلکش ای و تاملک بسح رب ار زیچ همه هک تساه یمیدق یاه شور.

؛ دنامن یم «ربح» ار درجم ربح رد تاضای یاهش زان یعون، دراد مه رت یصصخت یاهدربراک ربح یهزاو (ایدپ یکی و تیساس)، یربح یژولوپوت ای یطخ ربح لثم ییاهناونع رد لاثم ناونع هب

ةلباقم ل و ربح لابل ملع

تامولعم نم ةیددع تالوهجم جارختسا ةیفیک هیفرعی ملع هنال باسح لابل عورف نم وه و یف ءانتس لابل ةلداعم لابل ةلمجل نم صقن ام ردق ةدایز ربح لابل ینعم و صوصخم هجو یلح ةصوصخم مهنا هنا یب و لداعتل نیللمجل یحنا نم دئازلا طاقسا ةلباقم لابل ینعم و الداعتیل یخاللا ةلمجل نیعتی هب هنال ددعلا اهلوا ک لذ یضتقت ةبسن نم بتارم تالوهجم لابل اولعجی نال یلح اولحلطصا ثیح نم وهف لوهجم لک نال عیشلا اهنات و هیلا لوهجم لابل ةبسن نم هجارختساب لوهجم لابل بولطم لابل عبرم وه و لاملا اهتلات و ةیناتللا ةبترم لابل یف هیفحضت نم مزلی امل رنج اضیا وه و عیش همهاب

نولباقىي سانجالا هذه نم رثك وا نىفلىتخم نىب قلداعم الى ضرورقم للمعل جرخى مهبم ايللى الى اثلالى الى لوؤى و احيحص رىصى ىتح رسكلى نم اهى ام نوربجي و ضعبب اهضعب قسنىلاب مىسى هسفن ىف برضى دد لك نا هحىضوت .لاملى و عىشلى و ددعلى ه و ربجلى رادم ائىش هىف فرصتى لوهجم لك كانه ضرفى و ملعل اذه ىف ائىش هسفن ىف هبرض لصاح الى دحا ىف ناك ناف ملعل ىف الام روكدمل ددعلى الى ساىقلىاب برضلى نم لصاحلى مىسى و اضىا عفر ربجلالفاىشا قعبرا لدعى ائىش الى قرشع انلوق ىف امك اءانثسا سانجالا نم نىلداعتملى ربجي هناك قلماك قرشعلل لعجىف هنم ىنثتسملى ىللى ىنثتسملى لثم دازى ناب اءانثسالى ىللى قرشعلل ربج دعب لاثملى ىف عىشلى قداىزك هلىدع ىللى ىنثتسملى لثم دازى و اءانصقن صقنت نا قلابقملىال قلاثامتم سانجا نىفرطلى ىف ناك نا و قسمل رىصتى ىتح افاىشا قعبرا ىف امك قاواسملى ىللى ضعبب افاىشالى ضعبب لباقت ه لىق و .دحاو قدعب نىفرطلى نم سانجالا مللى نىلمعلل نىذهب ملعللى مىس و .قاواسملى ىللى قسمللىال قرشعلل تللبوق اذا روكدمل لاثملى نال لئاسم تس الى مءدنع قلداعملى تهتنا ام رثك و هىف امهعوقو قرثكل قلابقملى و ربجلى نا انغلبل دق و نودلخ نبالاق .قس عىجت قبكرم وا قدرقم لام و عىشلى رىج و ددع نىب قلداعملى قوف الى اهغلب و قسلىل هذه نم رثك الى قلداعملى هنا قرشملى لها نم مىللىال قمئاضعب ىماسأ نع نونظلال فشك).هتنا قىسدنه نىهاربب ققىثو الامعا اهلك اهل جرختسا و نىرشرعللى ىماسأ نع نونظلال فشك) (٥٧٩-٥٧٨:ص 1، ج 1، نونفالى و بتكلى

نآ عوضوم هک یمالسا نارودتایضایر زا یاهخاش ،هلباقم و ربحباسح ای هلباقم و ربح ای ،**ربح** زین و یسدنه و یباسح یاهشور زا هدافتسا اب و تالداعم لح هار زا تامولعم زا تالوهجم جارختسا .دزادرپیم زین اهیللمجدنچ باسح هب تایضایر زا خاش نیا نینچمه .تسا ملع نیا صاخ یاهشور ضایر مولع زا یکی ربح ٭ژاو ،هداد خر نونکات ق۱۳/ ۱۹م دس زا هژیوهب هک یتالوحت رثا رد ،هزورما و تالداعم لح و تسا (...،تئییه ،هقلح ،هورگ) یربح یاهراتخاس یسررب نآ عوضوم هک دوشیم قالطا هب ار هژاو نیا هلاقم نیا رد ام اما .دیآیم رامشهب نآ زا یکچوک شخب اهنت اهیللمجدنچ باسح .درب میهاوخ راک هب ،تسا هتشاد یمالسا نارود رد هک یموهفم

هل باقم و رجب یاهه ژاو یانعم

راک هب (م ه) ی **مزراوخ** یسوم نبدمحم راب نی تسخن (ربج :ی سراف رد) «ربجلال» ژاو (ثم) یتاریغت رصتخم اب (هل اقم لابلند : کن) باتک نیا اب ایای پورا ییان شآ زا سپ و ،هتفر ره ژاونیا .تسا هتفای هار رگیدیاه انابز هب (هس نارف رد algèbre و سیل گنا رد algebra تروص هب ود رب یواسم یاه هل مچ دوزفا لمع رب ار نآ می مزراوخ اما ،تسا نابُج و یدن بهتسکش یانعم هب یبرع باتک ناو نع رد مه نآ مک – ملبل اقم ژاو .دنکیسم قالطا ،یی فنم یاه هل مچ فذح یارب ،هل داعم کی یوس ترابع نیا رد الثم) تسا هل داعم فرط ود زا یواسم ری دا قم فذح یانعم هب – دوشیم هدید می مزراوخ هلمچ زا ،ی فرا عمل اةرئاد را ثآ ناگدنیسیون .(۴۰؛ یسوم نبدمحم ،می مزراوخ ،«...تل باق و تربج اذاف ص) ین افکا نبا ،(۳۹۳ص) (م۱۲۰۹ / ق ۶۰۶د) یزار نیدلارخف ،(۲۰۰ص) (م۹۹۷ / ق ۳۸۷د) می مزراوخ دمحا نب دمحم یچَرک هلمچ زا ،می مزراوخ زا سپ نانادر بچ بل اغ و (۵۷۹ / ۱) هفی لخ یجا ح و (۳۲۷ / ۱) هدازی رپوکشاط ،(۹۰ / ۱۷۴ اتسولب) دناهدرب راک هب ینی نعم نیمه هب ار هژاونیا ،(۱۰م / ق ۴دس)

یاربَّالْثَم. در بیم راک هب ی ن ع م نی مه هب ار ر ب ج َزاو تا ق ت ش م زی ن (م ۹/ ۳ق ۱ دس مود ۱۰ مین) ل م ا ک و ب ا
 م ه ر د ئ ا م ل ا ر ب ج ا ف) ن ک ع م ج ۸۰ ا ب ا ر ن آ و ن ک ر ب ج ع ی ش ۲۰ ا ب ا ر م ه ر د ۱۰۰: دی و گ ی م. ۱۰۰-۲۰x=۸۰ ل د ا ع م
 «...فئارط» ، م ج ، ۵۰-۱۰۰ (۱۰۰=۲۰x+۸۰ دی آ ر د) «(ن ی ن ا م ث ل ا ب ا ه د ز و ع ی ش ن ی ر ش ع ل ا ب
 «لَباقِی ف رَ ب جِی ف» : ۶۹).

آ ل داعت ظافح یارب وزارت فک و د هب یواسم ری داقم ندوزفا هب ار رب ۱۳۸۵ هـ رد ی نوری ن ا ح یروپا ن آ هب هک ن آی ب ، لی شتم ن ی ا رد و (۴۹-۴۸ ص ، ی سراف ن تم ، ۳۷ ص ، ی برع ن تم) دن کی م ه ی ب شت ل و ص ا هب ، دن ک ح یر ص ت

$$a = b \quad ? \quad a + c = b + c$$

9

$$a = b \quad ? \quad a - c = b - c$$

ق ٦٧٢ د) یسوط نیدلاریصن. دیوچیمنانتسا (223 / ١، ثیه: کن) سدی ١٩٩٩ باتک فراعتم لوصا زا (د) یسانکم یزاغ نبا و (١٨٩-١٩٠ ص) (م ١٤٢٩ / ق ٨٣٢ د) یناشاک دیشمج نیدلایغ و (١٩-٢٠) (م ١٢٧٣)، (م ه) اُنْب نبا، لاج نیا اب. دناهدرک فیرعت تروص نیمه هب ار هلباقم و ربج زین (٢٢٨ ص) (ق ٩١٩، ژاویرگی دیاچ رد، هداد صاصتخا نآ فراعتم یناعم هب هلباقم و ربج هب اریشخب دوخ باتک رد دنچره $ax=b$ لداعم رد لوهجم بیرض هب تثبات رادقم میسقت ینعم هب ار نآ و دنکیم ینعم «حالصا» ار ربج توافتم ربج فراعتم ینعم اب دنچره زین دربراک نیا. (١٥٢-١٥١، یداصلق: کن زین ٥٦؛ ص) دنادیم بج، یداصلق، انب نبا رثا حراش، لاج نیا اب. دراد طابترامملک نیا یوغل شیری اب یوحن هب، تسار سارس: کن) ابیلص رظن، اهلیلد نیا هب. (٢٤٧ ص) تسار هدربراک هب یحالطصا یناعم نامه هب ار اریمزراوخ ضرغ و دنادیم «درک ریزگان» و «درک روبجم» یناعم هب رَج زا قتشم ار هژاویا هک (هلباقم فراعتم لةرئاد تیاس). دیامنینمنتفریذپ، درامشیم هلداعم کی شیری «ندیشک نوری» نآ زا (ربج) لخدم، یمالسا گرزب

فورعم هیف هباتک و یمزراوخل یسوم نب دمحم ؤلل دبع وبا ذاتسالا هیف فنص نم لوا لیک [2] نم و هیف بتکال نسحا نم وه و لماشل هباتک ملسا نب عاجش لماک وبا هدعب فنص و. روهشم (٥٧٩ ص؛ 1 ج؛ و نونفلا و بتکال یماسأ نع ونونظلا فشک) یشرقل حرش هجورش نسحا

یلع سانللا عاج و ملسأ نب عاجش لماک وبأ هدعب و یمزراوخل ؤلل دبع وبأ نفل اذه بتک نم لوا و لهأ نم ریثک هجرش و هیف ةعوضومل بتکال نسحا نم تسلا هلائسم یف هباتک و هیف هرثأ اوداجأف سلدنأل.

یهنأ قرشملا لهأ نم میللعتل ةمئأ ضعب نأ انغلبدق و یشرقل باتک هجورش نسحا نم و والامعأ اهلک اهل جخرتسا و نیرشعل قوف یل اغلبل و سانجأل ةتسل اذه نم رثکأ یل تالداعمل یهتنا یلعت و هناعبس ءاشی ام قلخل یف دیزی ؤلل و ةیسندنه نیهاربب معبتا.

و ؤلباقملا و روجل وه یضایرلا نم ةیمیللعتل یناعمل دحأ نأ یمایخل میهاربب نب رمع خیشلا لاق انیل لصی ملف نومدقتمل اما اهل رذعتم ادج ةصاتم تامدقملا نم فانصأ یل اجاتحی ام هیف اهیف رظنلا یل اثحبلا رطضی مل وأ رظنلا و بلطلال دعب اهل اونطفتی مل ملعل اهیف مالک مهنم. مهمالک انناسل یل لقنی مل و

ةرکلا یف ةیناثلا نم ةعبارلا یف سدی مشرأ اهل معتسا ةمدقملا لیلحت مهل نع دقف رخأتمل اما و رکنأ نأ دعب اهل هل قفتی ملف ؤلداعتم دادعأ و لاومأ و باتک یل یدانف روجللاب ةناوطسأل و رقتفا مث ةیطورخملا عوطقللاب اهل و نزاخال رفجج وبأ هعبت یتعنتمم هنبأ مزجف ایلم اهیف یهتنا ضعبلا لح مهضعبف اهنم فانصأ دعد یل نیسندنهمل نم ةعامج هدعب.

و، ینی درامل سولف نبال روجل باصن هیف ةرصتخملا بتکال نم و مولعل ةنیدم یف لاق یل لصومل یلحمل نبال دیفمل.

یسوطلل رفظلا باتک ةطسوتمل نم و

یلع کومسلا نهرب و ملسأ نب عاجش یبأل لماکلا و یلحمل نبال لوصأل عماج ةطوسبمل نم و ام هیف دروأ عفان رصتخم هجرش و نیمسایلا نبا ةزورأ و، ةیسندنهلا و ةیددعل نیهاربب لئاسم

یمزراوخ^۱ یسوم نب دمحم زا تسای باتک ربج رد لقتسم رثا نیتسخن: ربج ملع شیادیپ و یمزراوخ بد، هدمآ باتک رد هکنانچ و (دوشیمن هدی نآ ناوونع رد «رصتخم لک دنگره لک لک قورمه» هب هک هکنیا اب (۱۶-۱۵ ص) تساهدش فیلأت(م ۸۳۳-۸۱۴ ق/ ۲۱۸-۱۹۸ یاهلاس نب) نومأم تفالخن نامز هب طوبرم یلمع لئاسم رد هک تسای باتک نتشون و افده هک (۱۶ ص) دنکیم حیرصت یمزراوخ لئاسم هنوگ نیاهب زین باتک زایاهشخب و – دیآ راک هب تراجت و یحاسم و شاریم میسقت هب – ربج هک تسای باتک نیارداری؛ تسای نآ یرظن شزرا داتدمع باتک نیایتمها – دراد صاصتخا

لمع راهچ یانعم هب ،باسح زا ار نآ هک یصاخ یاهشور و میهافم و ناگژاو اب لقتسم یملع تروص نیا .دوشیم دلوتم – دننکیم زیامت هسدنه و ،تبتثم و حیحص دادعا زا یریگزج نوچ یلامعا و یلصا .تس ادیپ دربیم راک هب یربج تادوجوم یفرعم رد یمزراوخ هک یشور زا رم

هب ربح ملع رد هک ار یتادوجوم ،یناگهد هاگتسد رد یمقرود و یمقرکي دادعا اب سایق یور زا یمزراوخ اب سایق هب هک (x ای لوهجم رادقم) «ءیش» زا دناترابع تادوجوم نیا .دنکیم فیرعت ،دوریم راک ای لوهجم رادقم مود ناوت) «لام» ؛دوشیم هتخاس یمقرود ددع کی رد (۱۰ بیرض) یناگهد شخب بیرض «مهرد» ای ددع و ،دوشیم هتخاس یناگدص ددع کی رد (۱۰۲ بیرض) یناگدص شخب سایق هب هک (x۲ تادوجوم ،بیترت نیا هب .یناگهد دادعا لسللس رد ۹ ات ۱ ماقرا اب تسا رطانتم هک ،(مولعم رادقم) یدنبمیسقت هب یمزراوخ سپس .دنیآیم رطن هب یباسح دادعا زا یاهتفایمیعت لکش یربج قیروط نیا هب .دوشیم لصاح رگیدکی اب تادوجوم نیا فلتخم یاهبیکرت زا هک دزادرپی یتالداغم دنوشیم نایب یطفال تروص هب لامعا نیا (مه) دیآیم تسد هب ،مود و لوا تاجرد زا ،هلداغم هتسد ۶ : (یسوم نبدمح ،یمزراوخ ، ده : کن

$$\begin{array}{lll} x' = ax & x'' = a & ax = b \quad (۱) \\ x' + a = bx & x'' = ax + b & x' + ax = b \quad (۲) \end{array}$$

رکذ یمزراوخ هک ییاههنومن رد .دنا(رفص فلاحم و تبتثم) تبتثم ادیکا هراومه b و a یاهبیرض ،رسک بیرض اب یتالداغم و انانیشناج ،دید میهاوخ هکنانچ اما ،دناحیحص دادعا بیرض مه ،دنکیم ،دنریگی رطنرد مه ار گنگ'یتح و

باشن ،بیراض ندوب تبتثم طرش هب ،ار مود و لوا چرد تالداغم تالاح یمامت عقاو رد ،هلداغم ۶ نیا لمع ود زا یکی اب ار نآ ،دشاب هدش هداد تروص ۶ نیا زا یکی زا ریغ هب یاهلداغم هچنانچ .دندهیم هاگره نینچمه .مینکیم لیدبت لامرن تروص ۶ نیا زا یکی هب ،لمع ودره اب ای ،«هلباقم» ای «ربج» لامرن تروص هب هلداغم ،ددع نیا هب هلداغم نیفرط میسقت اب ،دشاب کی فلاحم یددع ۲x بیرض دیآیمرد .

تسا لوا چرد لداغم هب لیدبت لباق (۳ مش) رگیدی کی و لوا چرد زا (۱ مش) یکی تالداغم نیا زا تسد یمزراوخ ،رگید لداغم ۳ دروم رد .دوشیم رجنم ددع کی رزج جارختسا هب ۲ رامش لداغم لح اب ار متیروگلا نیا هلداغم ره دروم رد اهتنم ،دهدیم تسد هب ار هلداغم لح یلک (متیروگلا) ،داغم شیر ،لاثم ناونع هب .دربیم راک هب ،دمانیم (وگلا) «باب» ار نآ هک لاثم کی زا هدفاتسا طبار زا ۴ رامش

،ور ۶ رامش و ۵ رامش تالداغم دروم رد .دراد تبتثم باوج کی هراومه هلداغم نیا .دیآیم تسد هب و دتسا نکمم هلداغم هک دنکیم دیق $x^2+a=bx$ لداغم دروم رد هکنانچ ،تسا ناسکی اساسا یمزراوخ ،دشاب هتشادن باوج ای ،دشاب هتشاد تبتثم باوج

اه یاهلمجود ربح

ملع لوح تاحل زا ،لاح نیا اب و ،هتفرگ رارق هجوت دروم رتمک هک یمزراوخ باتک زا یرگیدی شخب یور رب برض و قیرفت ،عمج یلصا لمع ۳ نایب هب هک تسا یشخب ،تسا تیمها زئاج رایسب ربح قیرفت و عمج دروم رد یدعواق نایب هب ادتبا یمزراوخ .(۲۷-۳۰ ص) دراد صاصتخا اه یاهلمج ود ددع کی تروص هب ار یاهلمجود ره یو ،اه یاهلمجود برض دعواق نایب یارب .دزادرپی اه یاهلمجکی ددع نیا رابرد ار ۱۰ یانبم رد یمقرود ددع ود برض دعواق هاگنآ و ،دیریگی رطن رد x یانبم رد یمقرود

اهدع ب یمزراوخ راک زا شخب نیا .(یسوم نبدمحم ،یمزراوخ ،ده : کن) دربیم راک هب ینبم رد یمقرود
لخدم ،یمالسا گرزب فراعمالا ؤرئاد تیاس).تفای هعسوت وابتکم نانادیضایر و یجَرك تسد هب
(ربج

کیزیف هتخومآشناد ،دهشم یرطتنم یاهفرح و ینف هکشناد داتسا ،اینئیایض نسح رتکد
و مالسا یاضف زا ربج ملع یریذپریثأت هنیمز رد یمزراوخ هراونشج نارواد تایه لوئسم و یاهتسه
رد ؛تسا وسمه نید هفسلف اب هک دوشیم متخ یریسم نامه هب تایضایر :دیوگ یم یمالسا هقف
یتسه قیاقح کرد یارب یرازبا و هدش داجیا بان درخ اب هک تسا ییاهشور هعومجم تایضایر عقاو
یملع تیصخش .تسین بان درخ دعاوق زا چراخ یرامعم نیا و هدرک یرامعم ار یتسه دنواخ .تسا
شزومآ رد تسا مزال تهج نیمه هب .تسا رگنایامن ار تدحو نیا زین ام ینامسآ باتک و نید ناگرزب
،تشاد ینمض هجوت یلاعتم فده نیا هب رگید مولع و تایضایر

هب ار شیوخ تلاسار ،دنک انشآ یتسه تقیقح اب ار ام دناوتن یشناد رگا عقاو رد :درک راهطا یو
رد هک دراد دوجو یاهدیچیپ یسدنه قیاقح یتسه یرامعم رد لاثم ناونع هب .تسا هدناسرن ماجرف
اهیگدیچیپ نیمه تخانش تایضایر زا شخب تلاسار و هدش هتخادرپ نآ هب رصاعم یسانشناهی
،تسا یتسه تاذ رد ناهن قیاقح و

تایضایر هعسوت لماع ؛مالسا

یکی :درک راهطا یمالسا ندمت خیرات رد یضایر مولع تفرشیپ یاههنیمز هب هراشا اب اینییایض
نید ماکحا و هقف ،یمالسا ندمت خیرات رد نآ ماع یناعم هب تایضایر تفرشیپ لیالد نیرتمهم زا
اب .دش نآ هب هتسباو مولع و تایضایر هعسوت بجوم نآ ماکحا و مالسا تقیقح رد .تسا مالسا
بجوم هک دعاوق زا یرایسب هک تفایرد ناوتیم مالسا زا سپ تایضایر گرزب بتک هب یهاگن
هلبق یعرش تاقوا نییعت ،ثرا ،تراجت دننام یمالسا ماکحا هب ،دش تایضایر هعسوت و طسب
تایضایر هک دوب یا هنوگ هب تالداعم یخرب ثرا هنیمز رد هنومن ناونع هب .ددرگ یمزاب ...و یبای
،تفای هعسوت تالداعم عون نیا لح نونف تهج نیمه هب و دمآ یمن رب نآ خساپ هدهع زا نامز

هب یهاگن تسا یفاک یعدم نیا تابثا یارب :درک هفاضا دهشم یاهفرح و ینف هاگشناد داتسا
(ع) اضر امام رصاعم نادییضایر یمزراوخ یسوم نبا دمحم **هلباقملاو ربجلا باتک همدم**
باتک نیا نیودت رد شا هزیگنا نوماریپ شیوخ هلباقمو ربج هلاسره همدم رد یمزراوخ .میزادن
هلباقملاو ربج کمک هب تابساحم هرابرد هاتوک یرثا تسا هدرک قیوشت ارم نومام» دسیون یم
نامدرم هک لیبق نآ زا ،منک دودحم باسح ملع رد دراوم نیرتدنمدوس و نیرتهداس هب ار نآ و فی نصت
و داد مامت رد و تراجت ،یقوقح یواعد ،تثارو راصحنا ،ایاصو ،ثرا یایاضق رد موادم
،اهههاربآ ددنک ،نیمز یریگهزادنا هک اج ره ای ددراد زاین اهنادب مه اب اهنآ یاهدتس
،«دشاب رظن عمطم هک لیبق ره و عون ره زا دصاقم رگید و یسدنه تابساحم

نیا .دوب فلتخم یاهمیلقا رد ندرازگ زامن یارب نامز نییعت ،رگید هنومن :درک هفاضا اینئیایض
،دنک یم هیجوت ار هسدنه و تاتلثم ، تایضایر هب جایتحا هک دوب دیشروخ تاکرح دصر دنمزاین رما
یشک هشقن و یحاسم هب فلتخم یاهمیلقا رد هک تسا یرما هلبق تیعقوم ندرک ادیپ نینچمه
تیقاوم ،یبای تهج ،تراجت ،ثرا دننام یفلتخم یاههنیمز رد مالسا عرش یلک روط هب .دراد زاین
هب تایضایر هب نامز نآ گرزب نادنمشناد و دوب تایضایر دنمزاین هک تسا یا هنوگ هب ...و صاخ
ره ،دشیم فرطرب لیاسم نیا هک یمماگنه .دوش ارجا یتسرد هب عرش و هقف هک دنتخادرپ لیلد نیا
،درک یم داجیا ار یدیج لیاسم و دوشگیم ار یرگید یاهباب یضایر ملع زا باب

مولع هعسوت بجوم هک تسا مالسا نیبم عرش نیناوق تاذ نیا تقیقح رد :درک دیکات یو
(یتسه قیاقح کرد یارب یرازبا ؛یضایر روحم اب وگتفگ ،انکی تیاس).دیدرگ

ارصتخمَّ اباتك ةلباقملا و ربجل اباتك نم تفل: تسرا ترابع نيا باتك همدم زاناشيا دوصقم يف و مهياصو و مهثراوم يف هيا ةجالحا نم سانلا مزلي امل هليج و باسحلا فيطلل اصرح ىرك و نىضرالا ةحاسم نم مهنىب هب نولماعتى ام عىمج يف و مهتاراجت و مهماكح و مهتمساقم (١٦ ص ، ةلباقملا و ربجل اباتك) هونوف و هوجو نم كلذ ريغ و ةسدنهل و راهنال

:تسوا قىم ع مهف زانكا و هجوت بللاج زىن وا ترابع همادا

امنا دادعالا عىمج تدجو وَّ ادع كلذ عىمج تدجو باسحلا نم سانلا هيا جاتحى ام يف ترطن امل ىنا و دحاولا زواج ام دادعالا نم هب طفلى ام عىمج تدجو و ، دادعالا عىمج يف لخاد دحاولا و دحاولا نم تبكرت نورشعلا هانم نوكتف دحاولاب لعف امك ثلثت و ةرشعلا ىنثت مث دحاولا جرخم جرخى هرشعلا ىلا فللال ىلا ةرشعلا و دحاولاب لعف امك ثلثت و ةئاملا ىنثت مث ، ةئاملا مامت ىلا نوثالثل و (نامه) ددعلا نم كردملا ةياغ ىلا دقع لك دنع فللال ددرت كلذك مث

ولف . يقابل ةلباقم يف رخآل نوکيف ، نىضوعلا دحأ يف مولعمل عزجلا ءانثتسا زوجي : (بي) [3] اقلطم لطبي : خيشلا لاق مويلا رعسب ادحاو يواسي ام ال ةعبأب ةعلسلال هذه كتعب : لاق ةثالث يف حصي : لاق ادحاو صخي ام ال : لاق ول و . مويلا رعسب املع نال ، كلذ هجولا و ، ةلاهجلل **هاملع ناف** ، ةلاهجل ىلا يصفملا رودلا توبثل ، نالطبلا يدنع برقألا و ، نمثل عىمج هاعباراً . نمثل عىمج هاسامخأ ةعبأ يف عىبلل اص **امهريغ وأ ةلباقملا و ربجلاب**

، عيش ثلث و ةرشع لدعي عيش نمثلا نأل ، رشع ةسمخ وهف نمثلا ثلث و ةرشع هعاب ول و ثلث ال : لاق ول و . ثلث و رشع ةثالث وهف نمثلا عبر و : لاق ول و . نمثلا يثلث لدعت ةرشعلاف (27 ص ، ج2 : مارجلا و لالحال ةفرعم يف ماكحألا دعاوق) . فصن و ةعبس وهف نمثلا

هدش ربح ملع ىصاصتخا تاحالطصا ناىب دراو ، بلطم نيا حىضوت بسانت هب هماركل حاتقم دىامرف ىم و تسرا :

و ةلداعملا ىنعم و ةلباقملا ىنعم و هانعم ةفرعم نم - ملعلا ليصحت نايب لبق - دب الف ربحلا أم و . ماقملا يف تاحالطصا نايب

ائيش ال ةعلسلال اذه انلاثم يف ف ، لباقملا ىلع ةدايزلا نع و صقانلا ليملك نع ةرابع ربحلاف ديزت و ، ةمات ةعلسلال ريصتف ءانثتسالال طقس و ةعلسلال لمكت نأ ربحلاف ، ءايشأ ةعبأ لدعت ةعبألا ريصتف ، ءايشأ ةعبألا وه يذل اهلداعم ىلع ةعلسلال هب انمم يذل ءيشلا كلذ لثم . اربج ىمسي ةلك لمعلا اذه و ، همات ةعلسلال و ائيش و ةعبأ ءايشأ

. ةلداعملا لصحتل نيفرطلا يف ةسناجتملا سانجألا طاقسإ يف ةلباقملا أم و

ةرشعلا طقسف نيعبأ لداعت ةرشع و نائيش : الثم لوقنف ، لاثملا ناونع يف كلذ حضورن و ، ةلباقملا ىنعم وه و نوثالث يئانثلا يف و نائيش لوالا يف ىقبي نيلداعتملا نم دحاو لك نم سانجألا نأل ، لئاسم ثالث يه و سنج و سنج نيب أم يه و ةلداعملا تلصح ةلباقملا تلصح اذف : ءايشأ ةثالث يف ةروصحم ةلباقملا و ربجل يف

، الاوم لدعت ءايشأ ةيئانثلا و ، ائيش لدعي ددع ىلوالا ةلأسملاف . ددعلا و لاملا و ءيشلا يه و : اضيأ ةثالث يه و نيسنج و سنج نيب أم و . ادع لدعت لاومأ ةثالثلا

. ءايشأ و ددع لدعت لاومأ ةثالثلا ، اداعأ و الاوم لدعت ءايشأ ةيئانثلا ، الاوم و ءايشأ لدعي ددع ىلوالا

و افين داز يديشمجل ناك نإ و ،ءامدقل راكفأ اهيلإ تهتنا يتّال تاي ربجل ايهّ تسلا هذه و
هّنف لىل لوكم ليصفتل و لمعل و يلامجل شيدح اذه و ،باسجل لهأ مامإ هّنف؛ ليق اذهب و ،نيغست

يّمسي هتفرعم لوهجملانأ وهف ةلباقملا و ربحلا اهيلع فقوتي يتّال تاحالطصالا نايب أمأ و
،ابعل هانيّمس لاملا يف هانبرض اذإ و ،الام لصاحلا يّمسي عيشلا يف عيشلا انبرض اذإ و ،ايش
لام يف و ،بعكلا لام هانيّمس لاملا لام يف هانبرض اذإ و ،لاملا لام هانيّمس بعكلا يف هانبرض اذإ
و ادوعص ةبسانتم لكلا و ،بعكلا بعك بعارملا عساتف ،اذكه و ،بعكلا بعك هانيّمس بعكلا
لىل عيشلا و عيشلا لىل لاملا و لاملا لىل بعكلا ةبسنك بعكلا لىل لاملا لام ةبسنف ،الوزن
دعاقو حرش يف ةماركلا حاتفم) اذكه و لاملا عّج لىل عيشلا عّج لىل دحاولا و دحاولا
(249-251 ص: 13 ج؛ (ةثيدحلا - ط) ةمالعلا

رصع رد يوزوح ياه يگتسباب هلاقم ١٠ هرامش تسويپ هب زين شح بم نيا لىلى صفت يسررب يارب
دىيامرف هعجارم رضاح

١٤٠٠ / ١١ / ٥ خيرات ،لاله تىؤر شح بم ،هقف جراخ هسلج [4]

ماظن رد تاىضاي رهاگىاج» هلاقم هب يوزوح مولع رد تاىضاي رهاگىاج لىلى صفت يسررب يارب
دىيامرف هعجارم «هيملع ياه هزوح ىشزومآ